

Wystawianie faktur ustrukturyzowanych narusza konstytucyjne prawo do prywatności

[Subskrybuj nas na Youtube](#)[Zapisz się na newsletter](#)[Dołącz do ekspertów](#)

01 sierpnia 2025, 14:07

Instytut Studiów Podatkowych Modzelewski i Wspólnicy
Doradztwo podatkowe

Witold Modzelewski

Radca prawny i doradca podatkowy, prezes Instytutu Studiów Podatkowych, profesor Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Jeden z najwybitniejszych specjalistów w

Istotna część podatników, mimo istnienia formalnego obowiązku, nie będzie mogła wystawiać faktur ustrukturyzowanych, gdyż nie pozwalają im na to zawarte umowy, w których nabywcy zastrzegają sobie zachowanie tajemnicy handlowej. Wystawianie faktur ustrukturyzowanych w sposób oczywisty narusza tę zasadę, bowiem ich treść będzie w sposób nieograniczony dostępna dla długiej listy organów państwa – pisze prof. dr hab. Witold Modzelewski. I dodaje: Organy te będą mogły bez jakichkolwiek ograniczeń czerpać informacje o tajemnicach handlowych, a zwłaszcza o towarach i usługach oraz cenach stosowanych przez podatników.

Nowelizacja ustawy o VAT dot. obowiązkowego wystawiania faktur ustrukturyzowanych za pomocą KSeF

Sejm zdążył uchwalić bardzo obszerną nowelizację kilku ustaw, w tym zwłaszcza nie obowiązującą jeszcze ustawę nowelizującą ustawę o VAT po to, aby zmusić większość podatników VAT do wystawiania i otrzymywania faktur ustrukturyzowanych w przyszłym roku. Jest to już któraś tam wersja tego projektu, a w dodatku zmieniana do ostatniej chwili. Czy ktoś ogarnia to dzieło? Szczerze wątpię, bo roi się w nim od wewnętrznych sprzeczności. Nie tylko w przysłowiowych szczegółach, ale w samej koncepcji. Te sprzeczności mają usunąć (ponoć) objaśnienia podatkowe, które zapowiedziano jeszcze w trakcie prac legislacyjnych. Niewiele to pomoże samym podatnikom, bo wspomniane już sprzeczności mają charakter koncepcyjny. Dziś opowiem tylko o dwóch. Pierwsza dotyczy samej koncepcji faktury ustrukturyzowanej, druga niekonstytucyjności samego KSeF-u.

Definicja faktury ustrukturyzowanej

Jaka jest definicja faktury ustrukturyzowanej? Prosta i oczywista: jest to wyłącznie byt prawny (materialnie ten dokument nie istnieje). Zgodnie z art. 2 pkt. 3a ustawy o VAT jest to „faktura wystawiona przy użyciu KSeF-u wraz z przydzielonym numerem identyfikującym tę fakturę w tym systemie”. Co to jest „system”? Nie wiadomo. Natomiast wiemy, co to jest „faktura”: zgodnie z art. 2 pkt. 31 tej ustawy jest to „dokument w postaci papierowej lub elektronicznej zawierający dane wymagane ustawą i przepisami wydanymi na jej podstawie”. Co dość zastanawiające tuż obok w ustawie zamieszczono definicję „faktury elektronicznej”, przez co rozumie się fakturę w postaci elektronicznej wystawioną i otrzymaną „w dowolnym formacie elektronicznym”. Z prostej i bezspornej analizy treści tych przepisów można wyciągnąć dwa wnioski:

- 1) „faktura” w rozumieniu tej ustawy ma tylko dwie postacie: papierową lub elektroniczną,
- 2) **faktura ustrukturyzowana nie jest ani fakturą „papierową” ani „elektroniczną”, czyli nie jest „fakturą” w rozumieniu art. 2 pkt. 31 ustawy o VAT**; zresztą dalsze przepisy ustawy konsekwentnie rozróżniają trzy „postacie” faktury: „papierową”, „elektroniczną” i „ustrukturyzowaną”. Ta ostatnia postać ma mieć charakter powszechnie obowiązujący od 1 lipca 2026 r.

Sposób wystawienia faktury ustrukturyzowanej

W przypadku tej trzeciej postaci kluczowe znaczenie ma sposób jej wystawiania: ma to nastąpić „przy użyciu KSeF” wraz z przydzieleniem numeru identyfikującego tę fakturę. Ów numer „przydziela” KSeF (to jest dzień jej wystawienia). Ów KSeF „prowadzi” Szef KAS (art. 106nd ustawy), czyli to ten organ wystawia w sensie praktycznym te dokumenty, co wprost potwierdza pkt. 4) ust. 2 art. 106nd, który mówi, że ów byt służy „wystawianiu faktur ustrukturyzowanych”. Dokument ten ma charakter wirtualny i nie występuje poza KSeF. Tymczasem w innych przepisach tej ustawy pojawia się inna koncepcja tego dokumentu. Może on być „udostępniony w sposób inny niż przy użyciu KSeF” albo nawet „użyty poza KSeF”.

Mam pytanie do autorów: jak można coś „udostępnić” lub „użyć” poza KSeF, skoro to istnieje tylko w KSeF, a jeśli można, to co jest przedmiotem „udostępnienia” czy „użycia”?

Można domyślać się, że podatnik wydrukuje papierowy lub elektroniczny dokument, w którym powtórzy informacje zamieszczone w fakturze ustrukturyzowanej i prześle go osobie trzeciej (np. nabywcy). Ale z oczywistych względów będzie to już inny dokument niż faktura (list?), co zresztą publicznie przyznają wysocy urzędnicy resortu finansów. Czyli ktoś kto otrzyma ów dokument np. emailiem lub pocztą, nie będzie „posiadać faktury ustrukturyzowanej” tylko oświadczenie, że taki dokument istnieje w KSeF. Nie będzie mógł go zaksięgować w ewidencji jako faktury, lecz jako list lub inny dokument: nie będzie można oczywiście odliczyć z niego podatku naliczonego.

Przepisy o „udostępnianiu” faktury ustrukturyzowanej oraz jej „użyciu” poza KSeF są bezprzedmiotowe. **Aby to poprawić ustawodawca powinien wprowadzić pojęcie KOPII (papierowej lub elektronicznej) faktury ustrukturyzowanej i dopuścić jej „udostępnianie” albo „użycie” w „uzgodnionej formie”.**

Sposób wystawienia faktury ustrukturyzowanej narusza tajemnicę handlową

Istotna część podatników, mimo istnienia formalnego obowiązku, nie będzie mogła wystawiać faktur ustrukturyzowanych, gdyż nie pozwalają im na to zawarte umowy, w których nabywcy zastrzegają sobie zachowanie tajemnicy handlowej. Wystawianie faktur ustrukturyzowanych w sposób oczywisty narusza tę zasadę, bowiem ich treść będzie w sposób nieograniczony dostępna dla długiej listy organów państwa. Organy te będą mogły bez jakichkolwiek ograniczeń czerpać informacje o tajemnicach handlowych, a zwłaszcza o towarach i usługach oraz cenach stosowanych przez podatników. Żadnych zabezpieczeń dla interesu prywatnego oraz nawet tajemnicy państwowej, bo przecież fakturowane będą dostawy na rzecz wojska, policji oraz służb specjalnych. Prawo polskie, w tym zwłaszcza normy konstytucyjne, chronią prywatność oraz tajemnicę handlową w biznesie. Już część kontrahentów zagranicznych zawiadomiło dostawców, że fakturowanie ma następować z pominięciem KSeF, bo stanowić to będzie naruszenie tajemnicy handlowej.

Prof. dr hab. Witold Modzelewski

Instytut Studiów Podatkowych